

er for stor og rig til let at føie sig ind i et Skuespils Ramme. Aarene gik, og for et Par Aar tilbage saa man, at Digterens literaire Sysler endnu frembragte poetiske Blomster, navnlig i den holbergske Studie »Renteskriveren«. Men skjønt der forsaa vidt er et Sammenligningspunkt mellem »Dante« og »Renteskriveren«, er Forskjællen paa den anden Side himmelvid. Veien fra Italien til Danmark er vel lang, men det er dog sjældent, at Nogen ved at tilbagelægge den forandrer sig saa meget som den, der fra en Dantianers høipoetiske Sving slaar om til en Holbergianers jævne og lunefulde Stil. Hvis der saaledes kun er en svag Bro, som fører over Svælget mellem »Dante« og »Renteskriveren«, er Forbindelsen mellem det sidstnævnte Stykke og Digterens seneste Arbeide, Skuespillet »Ambrosius«, desto inderligere. Med »Ambrosius« for Øie føler man sig fristet til at betragte »Renteskriveren« som en ambrosiansk Studie. Holberg spiller endnu i »Ambrosius« med, og fik man i »Renteskriveren« den Stundesløse at se *in natura*, gjælder det Samme her om Peer Degn; hvad der er vigtigere er, at da begge Stykker foregaa i samme Tidsperiode, vandt Digteren, ved at skrive det mindre Stykke først, Frihed i Henseende til den sproglige Behandling. Men kaster man nu Blikket fra »Ambrosius« tilbage til »Dante«, vil det erkjendes, at, hvad Digteren dengang eftertragede, nu er virkeliggjort: at skrive et Drama af poetisk-biografisk Natur. Hvad der dengang stod imod, er nu overvundet, og først og fremmest er det valgte Sujet ualmindelig heldigt.

At skrive Episoder af Digterens Liv er ofte misligt, da det løsrevne Afsnit gjerne paa et eller andet Punkt ikke vil passe med andre Tider af Helstens Liv. Ved »Ambrosius«, eller som Stykket mere correct, men mindre poetisk burde hedde: »Ambrosius Stub«, træffer det sig derimod ikke blot saa, at man kjender Lidet til hans Livs Detailler, hvorfor der bliver det frieste Spillerum for den digteriske Behandling, men selve den valgte eller opfundne Episode er af en saadan Natur, at den næsten udtømmer Biografien. Man forstaa, at hvad Ambrosius oplever paa den fynske Herregaard er afgjørende for hans Liv, og kan let supplere, hvad der for Fremtiden maatte være at sige. Da Skuespillet dernæst paa en fin Maade skildrer Ambrosius' digteriske Genius, og da det, som der gives af hans Liv, godt stemmer med hvad man ved derom, lader det, som man kunde kalde den rent literaire Side af Sagen, Intet tilbage at ønske. Den fremstillede Episode afrunder sig paa en ualmindelig harmonisk Maade, idet Begyndelse og Slutning ere satte i nøieste Forbindelse med hinanden. Digteren anslaar ved sit poetiske Arrangement af Ambrosius' Ankomst og Bortgang paa den samme Plet og for de samme troende Tilskuerinder en Stemning lig den, et Musikstykke kan fremkalde ved at begynde i Dur og efter lange Omveie at ende med den samme Melodi i Moll; men denne smukke Finale er kun Culminationen af den Stemningsfuldhed, hvorpaa hele Skuespillet hviler. Den hæveder sig midt i det Holbergske Sprog og bestaar særlig sin Prøve i den dramatisk vellykkede, interessante Scene i sidste Act, da den berusede Ambrosius forløber sig under Foredraget af »Jeg lagde mit Hoved til Elverhøi«. Skjønt den egentlige dramatiske Side af Skuespillet ikke hører til dets fremtrædende, er denne Scene, som man kunde anse som skabt for en Opera, saa godt opfundet og lagt til Rette, allerede ved de tilstedeværende Personers forskellige Interesse i og Opfattelse af hvad der foregaa, at man faar et Billede med udmærket dramatisk Effect. At Ambrosius falder for en saa plump List, som den Tjeneren Jørgen udtænker, kan være ganske i sin Orden, men at Alt gaar saa snorlige efter Jørgens Plan, er maaske ikke ret dramatisk heldigt, ligesom Stykket heller ikke kan siges frit for at lide af en vis Brede. Mod dets Omfang kan der i og for sig Intet indvendes, da der foregaa saa Meget, at det ikke ret vel kunde være en Act kortere; men den sidste Halvdel af tredje Act, som dreier sig om Ambrosius' og hans Ven Hans Lauritsens Møde, virker navnlig meget trættende, da Ambrosius her ikke belyses fra en ny Side og Hans Lauritsen er en temmelig kjedelig Figur; man kunde rigtignok ikke undvære det Moment, at Ambrosius afslaar den tilbudte Reise, men for at bringe dette frem, behøvedes selve Hans Lauritsen vel ikke, han kunde ialtfald efter det i en Vaudeville givne Raad heldigt være bleven »forvandlet til et Brev«. Vi overse ikke, at Hans Lauritsen har sin Betydning som Figur i Stykket ved at danne en Modsætning til Ambrosius, men som hans Optræden nu engang er, vinder den ikke ret vort Bifald. Charaktererne ere overhovedet om ikke nye, saa dog correct tegnede og de have Tidscolorit; de gruppere sig godt omkring de to Hovedpersoner Ambrosius og Abigael, af hvilke den Sidste har særlig Krav paa

Interesse. Digteren har vel delt noget ulige mellem disse Tvende, da Ambrosius er lutter Brødefrihed og Abigael meget brødefuld, ja man kunde næsten spørge, om ikke hendes hensynsløse Spil, hvis psykologiske Berettigelse endog kunde være Tvivl underkastet, var vel nær ved at overskride Skjønhedsgrænsen og nærme sig det Pinlige; men da Abigael jo netop skal begaa en stor Uret, og hun overhovedet er Gjenstand for en fin og indtrængende Charakteristik, blive enkelte Punkter, mod hvilke der kunde reises Indvending, ikke af stor Betydning, og hvad Ambrosius angaar, da er han i al sin Idealitet dog menneskelig nok. Den ægte danske Tone, som hviler over dette Konstaværk, hører til dets største Fortrin; man føler sig hensat til Fyen i det forrige Aarhundrede og lever og lider med en Skjald, som man i Regelen kun saa lidet pleier at beskæftige sig med og som dog har skrevet saa herlige Digte. At Skuespillet har kunnet bære Digtet »Du deilig Rosenknop« frem paa en saadan Maade, at det langtfra staar som noget Fremmed og Isoleret, men som voxet ud af Stykket selv, er vel det bedste Bevis for det poetiske Værd, »Ambrosius« har. Dialogen er næsten gennemgaaende fortræffelig, paa samme Tid aandfuld og naturlig, og det gammel-dags Sprog er, som allerede antydtes, behandlet med en Frihed som om man talte saaledes endnu den Dag idag.

Fru Eckardt, som i længere Tid ikke har haft nye Opgaver af synderlig Betydning, har i Abigael faaet en meget vanskelig Rolle, da Fremstillerinden skal skabe en sympatetisk Figur ud af denne Kvindeskikkelse, paa hvis Skyld hele Dramaet hviler. Dette lykkes hende fortræffeligt. Hendes Evne til at udføre det Lette og Gratiouse kommer hende her i høi Grad til gode, men hun formaar tillige at lade se, at denne Dame har en dybere Natur. Der var i hendes Spil paa flere Punkter noget saa Charakteristisk og selvstændigt Opfundet, at det maatte overraske, og hendes livfulde Gjengivelse vidnede bestandig om, hvorledes hun havde tilegnet sig Rollen. Hr. E. Poulsen har en ikke mindre lønnende, men mindre vanskelig Opgave som Ambrosius, og hans friske og inderlige Spil svarer vistnok ganske til det Billede, Digteren har tænkt sig. Blandt de øvrige Rollehavende maa Frøken Nielsen som Geheimeraadinden og især Hr. O. Poulsen som Kammertjeneren Jørgen nævnes. Samme Jørgen er allerede fra Digterens Haand en ret original Figur, men Hr. Poulsen har faaet noget Ualmindeligt ud af det Givne. Det Malicieuse og Snue, i Forbindelse med det ydmyge Væsen har han forenet til et særdeles komisk Billede, saa at man ler blot ved at se Masken. Samtlige Rollehavende ere paa deres Plads, og til det harmoniske Totalindtryk bidrage endnu andre Ting, som den smukke Landskabsdecoration og de af J. P. E. Hartmann komponerede to Sange, der selvfølgelig have den samme danske Tone som Skuespillet. At Stykket, som trækker fuldt Hus ved hver Forestilling, tiltaler Publicum i saa høi en Grad, er et glædeligt Tegn; det maa vist ikke se saa galt ud med Publicums Smag, som Hans Lauritsen i en Replik, som man skulde tro var sat ind af den antiholbergske Theaterchef, antyder.

C.

Gaade.

Paa Humberg. Logn det Hele sig forstaa; Det Andet omvendt let de Sidste faar, Caramboleres haardt med Et og Andet, Der har en Kraft til Modstand, som er stor, Der ei g'ier efter, der med andre Ord Ei som det første Led — vendt om — blev dannet; Og jeg tor paastaa, det er arriveret, De Sidste i de Sidste resulteret? Af, at i dem der blev caramboleret, Paa hvilken Vis med Forsæt bli'er cacheret.

s—7.

Oplosning paa Gaaden i Nr. 972:

»Oblat«.

Oplost af: Mester Erik, Professor II., K. i Helliggeiststræde.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen fra den 10. til den 16. Mai 1878 incl.

Dato.	Middelvarme (C. 9)	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 8 1/2 pCt.	Lufttryk. Kl. 8. Millimeter.	Regnhøide Millimeter
10...	6,8	10,5	0,0	65,0	764	.
11...	9,4	11,5	-1,2	51,0	766	.
12...	10,1	14,9	4,8	59,5	765	.
13...	12,8	15,0	6,5	48,0	759	.
14...	12,0	18,2	9,0	87,5	754	0,9
15...	14,3	19,5	9,0	90,0	756	3,3
16...	12,0	20,0	11,0	80,0	756	.

Anm. Lufttrykket bestemmes ved Aæsnning Kl. 8 Morgen.

Døde.

Greiv C. G. D. Mürner, forhen President i Kammerretten og Minister, † i Stockholm den 11te Mai, 69 Aar.
Oberst Denfert-Rochereau, Belforts tapre Forsvarer mod Tyskerne, † i Versailles, 55 Aar.

Igaar—Idag—Imorgen.

— Med den 17de dennes ere Extratogene begyndte paa de sjællandske Jærnbauer, hvorved der gives Publicum foreget Leilighed til paa en nem Maade at kunne tage Øens mange smukke og minderige Egne i Øiesyn.

— Sangerinden Etelka Gerster, der ifjor var Gjenstand for stor Euthousiasme ved sin Optræden i italienske Operaforestillinger i Berlin, er nu atter ankommen dertil, for at give en Række Gjesteforestillinger i det kongelige Operahus. Hun optraadte første Gang som Amina i Bellinis »Sonnambula«, sammen med Theodor Wachtel, og synes at skulle opleve en Gjen-tagelse af sine Triumfer fra ifjor, idet man endog gjorde Mine til at ville trække hendes Vogn hjem fra Theatret. Hendes Honorar for hver Forestilling udgjør 2400 Mark.

Literatur.

— »Iphigenia i Aulis«, Tragedie af Racine, oversat fra Fransk af Christian Lassen. For eventuelle Læsere, der ikke kjende dette Værk i Originalen eller dets Forfatter, skulle vi aftrykke de i et Forord efter en fransk Literat gjengivne Bemærkninger. »Iphigenia i Aulis« staar overst blandt de fire Mesterværker, hvormed Racine afsluttede sin Forfattervirksomhed for Scenen, og som hævde deres Rang ved Siden af de største tragiske Digterværker af Corneille og Sofokles. Ingen har som Racine formaat at røre Hjerterne; Corneille vilde maaske have kunnet skabe en større Achilles, men Ingen, undtagen Racine, kunde have skabt en Iphigenia. Det var efter Læsningen af dette Drama, at Voltaire skrev, at Racine af alle Digtere bedst har kjendt det menneskelige Hjærte, og at, jo mere man læser Racine, desto mere opdager man i ham et enestaaende Talent, understøttet af alle Konstens Finheder. Disse rosede Udtalelser trænge vist til nogen Modification, i det Mindste til nogen Supplering; men hvordan dette nu end forholder sig, var Racine ganske vist en saa betydelig Forfatter, og hans Skuespil under alle Omstændigheder saa karakteristiske for en stor Literaturperiode, at de fortjene ikke at blive glemte, og dette gjælder fornemlig om hans her oversatte »Iphigenia i Aulis«. (Forlagt af Heiberg & Brun i Trondhjem).

— »Overslagsbog for Bygmestre, Bygningshaandværkere og Bygherrer«, udarbejdet af Architect F. Uldall. Af denne Haandbog foreligger nu andet og sidste Hefte, og naar man betragter Bogen i dens Hellhed, kunne de Forventninger, hvortil det i Juni ifjor udkomne første Hefte berettede, i ingen Henseender siges at være bleve skuffede; den giver en fyldig Fremstilling af alle til Byggeforetagender paa Land og i By hørende Arbeider, i den naturlige Rækkefølge, i hvilken ethvert Overslag bør affattes, og er som en Folge heraf let at benytte. Desforuden indeholder den, som tidligere anmeldt, et Aftryk af Bygningsloven for Kjøbstæderne, samt Uddrag af Loven om Brandpolitiet paa Landet, endvidere endel Adresser og Avertissementer, hovedsagelig for Folk i Jylland, ledsagede af farvede Aftryk af Fabrikata fra to af Jyllands største Teglværker. Sluttelig maa vi gjentage, at denne Bog sikkert vil blive en nyttig Haandbog, ikke alene for Jylland, for hvilken den jo ifølge sin hele Sammensætning maa siges at være beregnet, men ogsaa for Øerne og for Hovedstadens Bygmestre og Bygherrer. (Hos H. F. Mansa i Randers).

— »Geografi med Billeder til Brug i vore Almueskoler og ved den første Undervisning«, af Ed. Erslev. Texten i denne Bog er den samme som i Forfatterens ældre Geografi Nr. 5, men der er i den indsat en Mængde Billeder, og der er til Slutning tilføiet nogle »almindelige Betragtninger«, Oversigter og Forklaringer, i hvilke Henseender en svensk Udgave af samme Værk fra Aaret 1873 er taget til Mønster; denne svenske Udgave foreligger nu alt i 4de Oplag, og Forfatteren har derfor ment det rigtigst at ændre den danske Udgave i samme Retning. (Jacob Erslevs Forlag).

— Erik Bogh: »Fra Sorrento«, Sang-Cyklus. Som bekjendt er dette lille Arbeide med stort Bifald udført paa Casino, hvor man i lige Grad har skjænket selve Sangene, den indskudte Dialog og de fortrinlige valgte Melodier sin Yndest. Det er selvfølgelig kun Texten, baade Visernes og Dialogens, som her er udgivet. (Den Gyldendalske Boghandels Forlag).

— S. Heegaard: »Om Intolerance i Henseende til religious Overbevisning«. Det er